

Куделін С.В., здобувач вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 101 «Екологія»
Науковий керівник - Алпатова О.М., к.б.н., доц.,
доцент кафедри екології та природоохоронних технологій
Державний університет «Житомирська політехніка»

Удосконалення моніторингу водогосподарських систем з урахуванням природного та антропогенного впливу

Одним із головних напрямків забезпечення екологічної безпеки є створення систем моніторингу навколишнього природного середовища з метою отримання всебічних даних про вплив на довкілля різноманітних факторів. Існуюча на теперішній час система моніторингу та управління водним господарством не відповідає сучасним вимогам передових країн Європи та Світу. Це, перш за все, викликано відсутністю комплексного підходу як до оцінки стану поверхневих вод, так і до визначення факторів впливу на водні об'єкти, а по друге, значною розгалуженістю моніторингових органів, що вносить певну неузгодженість в забезпеченні єдності, репрезентативності та необхідній достовірності отриманих даних про стан водних об'єктів.

Основними вимогами функціонування водогосподарських систем є наявність водних ресурсів у достатній кількості та необхідній якості з метою задоволення потреб населення і галузей економіки. При цьому необхідно дотримуватись норм екологічної безпеки щодо запобігання забруднення та вичерпання водних ресурсів.

Екологічна безпека, пов'язана із забезпеченням сталого функціонування водного господарства, охоплює сфери охорони та відтворення вод, раціонального використання водних ресурсів та розвитку водного господарства і меліорації земель, та сприяє координованому розвитку і управлінню водними, земельними та іншими пов'язаними з ними ресурсами в межах басейнів річок, а також досягненню максимального соціально-екологічного благополуччя з урахуванням інтересів усіх водокористувачів.

Водне господарство є особливою, специфічною галуззю економіки України, тому що його розвиток безпосередньо пов'язаний з процесом забезпечення водою населення та всіх галузей економіки. Особливістю галузі водного господарства є масштабність і зв'язок майже з усіма галузями економіки. Особливо велике значення водного господарства у створенні необхідних соціальних і побутових умов життя населення. Водне господарство тісно пов'язано з найважливішими галузями економіки, насамперед виробничою формою: промисловістю та сільським господарством. На сьогодні воно має суттєві організаційні недоліки. Управляють, фінансують і технічно направляють його різні міністерства, агентства і служби, а також комунальні підприємства місцевих органів влади, що вносить певну неузгодженість в питаннях раціонального використання і охорони водних ресурсів та не забезпечує належного порядку в забезпеченні екологічної безпеки. Таким чином, стан справ в галузі водного господарства вимагає кардинальних змін у відношенні держави до розвитку водогосподарського комплексу та реформування системи управління водними ресурсами, тому що саме від державного регулювання залежить розвиток даного сектору економіки і в цілому соціально-економічний розвиток країни. Основним документом, що встановлює структуру захисту і управління водними ресурсами для Європейського Союзу є Директива Парламенту і Ради Європи від 23 жовтня 2000 р., або Водна Рамкова Директива 2000/60/ЄС (ВРД). Для кожного річкового басейну вимагається створення наступних програм моніторингу: діагностичного (або контрольного); операційного (або робочого); дослідницького. Моніторинг має надати відповіді на три питання: де відбирати, коли відбирати і які показники визначати.

Показники, за якими здійснюється державний моніторинг вод та періодичність їх вимірювання встановлюються з урахуванням результатів, одержаних під час державного контролю та моніторингу, а також даних державної звітності, та інформації щодо об'єктів та видів діяльності, що підлягають оцінці впливу на довкілля відповідно до нормативно-правових документів. Значна увага проблеми удосконалення системи моніторингу пов'язана з тим, що існуюча система ще не повністю відповідає міжнародним вимогам. Крім того, сучасна нормативна база недостатньо інтегрується з нормативною базою передових країн світу. Дані, одержані в ході існуючого моніторингу, часто залишаються без належного використання внаслідок відставання методичного забезпечення їх обробки, узагальнення і аналізу

Список використаних джерел

1. Хрутьба Ю.С., Пацева І.Г., Алпатова О.М., Хрутьба О.В., Пацев І.С. Концепція GreenPM в управлінні природоохоронними проєктами в контексті сталого розвитку. Слобожанський науковий вісник. Серія: Природничі науки. 2024. Вип. 1. С. 82-88.
2. Алпатова О.М., Бордюг Н.С., Герасимчук О.Л., Курбет Т.В. Аналіз шляхів удосконалення інтегрованого підходу управління водними ресурсами в контексті забезпечення сталого водокористування. Проблеми хімії та сталого розвитку. 2023. Вип. 3. С. 41-48.
3. Валерко Р.А., Герасимчук Л.О., Пацева І.Г., Устименко В.І., Шацило Є.Г. Встановлення причинно-наслідкових зв'язків між захворюваністю населення та якістю питної води джерел нецентралізованого водопостачання. Екологічні науки. 2024. Вип. 1 (52), Т.2. С. 23-28.